

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення реалізації права на набуття та збереження громадянства України

Верховна Рада України постановляє:

I. Внести зміни до таких законів України:

1. У Законі України "Про громадянство України" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 13, ст. 65 із наступними змінами):

1) у статті 1:

після абзацу шостого доповнити новим абзацом такого змісту:

"особи, які мають визначні заслуги перед Україною або прийняття яких до громадянства України становить державний інтерес для України, – іноземці та особи без громадянства, діяльність яких в економічній, гуманітарній сферах, зокрема у сферах освіти, науки, культури, мистецтва, спорту, соціальній сфері та/або у сфері охорони здоров'я, державного управління, у сферах національної безпеки і оборони, боротьби із злочинністю, захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина, зміцнення міжнародного авторитету України, благодійництва та інших важливих сферах суспільного життя України, є підставою для підготовки центральними органами виконавчої влади у відповідній сфері подання на ім'я Президента України, що прийняття до громадянства України таких осіб становить державний інтерес для України або такі особи мають визначні заслуги перед Україною".

У зв'язку з цим абзаци сьомий – тридцять шостий вважати відповідно абзацами восьмим – тридцять сьомим;

абзац десятий викласти в такій редакції:

"реєстрація громадянства України – внесення інформації про особу до відомчої інформаційної системи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері громадянства, що підтверджує факт прийняття спеціальними уповноваженими органами рішень про набуття особою громадянства України, видання відповідного указу Президента України про прийняття іноземця чи особи без громадянства до громадянства України";

після абзацу десятого доповнити новим абзацом такого змісту:

"перебування на території України – перебування в Україні іноземця чи особи без громадянства, які в порядку, установленому законодавством України, у тому числі міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, в'їхали в Україну та постійно або тимчасово проживають на її території, або які перебувають на території України протягом дії візи, або на період, установлений законодавством України, у тому числі міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, або якщо строк їх перебування на території України продовжено в установленому порядку".

У зв'язку з цим абзаци одинадцятий – тридцять сьомий вважати відповідно абзацами дванадцятим – тридцять восьмим;

абзац дванадцятий викласти в такій редакції:

"постійне проживання на території України – проживання в Україні іноземця чи особи без громадянства на підставі виданих в установленому порядку дійсних посвідки на постійне проживання або посвідчення біженця чи документа, що підтверджує надання притулку в Україні";

після абзацу дванадцятого доповнити новим абзацом такого змісту:

"тимчасове проживання в Україні – проживання в Україні іноземця чи особи без громадянства на підставі виданих в установленому порядку дійсних посвідки на тимчасове проживання в Україні або військового квитка/ військово-облікового документа, виданого іноземцю чи особі без громадянства, які в установленому порядку уклали контракт про проходження військової служби у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту або Національній гвардії України".

У зв'язку з цим абзаци тринадцятий – тридцять восьмий вважати відповідно абзацами чотирнадцятим – тридцять дев'ятим;

абзац чотирнадцятий викласти в такій редакції:

"безперервне проживання на території України – постійне проживання на території України особи, якщо її разовий виїзд за кордон у приватних справах не перевищував 90 днів, а в сумі за рік – 180 днів. Не є порушенням вимоги про безперервне проживання виїзд особи за кордон у службове відрядження, на навчання, на лікування, реабілітацію, що підтверджується відповідним

документом підприємства, установи, організації, закладу освіти, закладу охорони здоров'я, закладу реабілітації";

абзаци дев'ятнадцятий – двадцять перший, двадцять п'ятий – тридцять п'ятий виключити;

абзац тридцять сьомий викласти в такій редакції:

"документ, що підтверджує переслідування особи з політичних мотивів, – довідка Міністерства закордонних справ України, посольства чи консульської установи України, видана у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, про те, що іноземець, який є громадянином держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, державою-окупантом, зазнав у країні своєї громадянської належності переслідувань через політичні переконання, що виявилися у здійсненні ним діяльності, спрямованої на захист національних інтересів України";

після абзацу тридцять сьомого доповнити новим абзацом такого змісту:

"переслідування особи з політичних мотивів – порушення стосовно особи, визначеної частиною шостою статті 9 цього Закону, кримінальної справи (відкриття кримінального провадження), незаконне затримання, незаконний арешт, незаконне тримання або іншим чином незаконне позбавлення особистої свободи правоохоронними та/або судовими органами держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, державою-окупантом, вчинені з порушенням фундаментальних гарантій, встановлених Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод та протоколами до неї, у зв'язку із здійсненням такою особою діяльності, спрямованої на вираження поглядів, цінностей, позицій щодо відстоювання державного суверенітету/України, її незалежності, територіальної цілісності і недоторканності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України".

У зв'язку з цим абзаци тридцять восьмий і тридцять дев'ятий вважати відповідно абзацами тридцять дев'ятим і сороковим;

в абзаці сороковому слова і цифру "які отримали посвідку на тимчасове проживання на підставі частини двадцятої статті 4 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" замінити словами і цифрою "які отримали посвідку на тимчасове проживання на підставі частин двадцятої, двадцять четвертої статті 4 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства";

доповнити новими абзацами такого змісту:

"декларація про відмову від іноземного громадянства та визнання себе лише громадянином України – документ, що засвідчує відмову іноземця від громадянства (підданства) іншої держави або громадянств (підданств) інших держав, що подається іноземцем:

якого визнано біженцем чи якому надано притулок в Україні;

який в установленому законодавством України порядку проходить військову службу за контрактом у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту, Національній гвардії України, у тому числі якого нагороджено державною нагородою України, або є одним із подружжя такої особи, або є дитиною такої особи, або дитиною одного із подружжя, або одним із батьків подружжя;

який в установленому законодавством України порядку проходив військову службу за контрактом у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту або Національній гвардії України, контракт якого припинено (розірвано), та якого звільнено з військової служби з підстав, передбачених підпунктами "а", "б", "в" пунктів 1, 2, підпунктами "а", "б" пункту 3 частини п'ятої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу", у тому числі якого нагороджено державною нагородою України, або є одним із подружжя такої особи, або є дитиною такої особи, або дитиною одного із подружжя, або одним із батьків подружжя;

який отримав посвідку на тимчасове проживання на підставі частин двадцятої або двадцять четвертої статті 4 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства", або є одним із подружжя такої особи, або є дитиною такої особи, або дитиною одного із подружжя, або одним із батьків подружжя;

який має визначні заслуги перед Україною або прийняття якого до громадянства України становить державний інтерес для України, або є одним із подружжя такої особи, або дитиною такої особи, або дитиною одного із подружжя такої особи;

який є громадянином держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, та зазнав у країні своєї громадянської належності переслідувань, що підтверджується документом, передбаченим цим Законом, або є одним із подружжя такої особи, або є дитиною такої особи, або дитиною одного із подружжя такої особи;

який узяв зобов'язання припинити іноземне громадянство і в якого існують незалежні від нього причини неотримання документа про припинення іноземного громадянства (підданства) або іноземних громадянств (підданств) або є дитиною такої особи;

який є громадянином держави, законодавство якої передбачає автоматичне припинення особою громадянства (підданства) цієї держави одночасно з набуттям громадянства іншої держави, або є дитиною такої особи;

який є другим із подружжя або одним із батьків подружжя, дитиною особи або дитиною одного із подружжя особи, яка в установленому законодавством України порядку проходила військову службу за контрактом у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту або Національній гвардії України та загинула при виконанні службових обов'язків, або особи, яка мала право на отримання посвідки на тимчасове проживання на підставі частини

двадцятої або двадцять четвертої статті 4 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" та загинула при виконанні службових обов'язків;

який є другим із подружжя громадянина України, який в установленому законодавством України порядку проходить військову службу у Збройних Силах України, інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях, Службі безпеки України, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національній гвардії України, Державній прикордонній службі України, Управлінні державної охорони України, Державній спеціальній службі транспорту, правоохоронних органах спеціального призначення або розвідувальних органах України чи який в установленому законодавством України порядку проходив військову службу у Збройних Силах України, інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях, Службі безпеки України, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національній гвардії України, Державній прикордонній службі України, Управлінні державної охорони України, Державній спеціальній службі транспорту, правоохоронних органах спеціального призначення або розвідувальних органах України та загинув (помер) при виконанні (у зв'язку з виконанням) службових обов'язків або якого було звільнено з військової служби з підстав, передбачених пунктами "а", "б", "в" частини другої, пунктами "а", "б", "в", "є" частини третьої, підпунктами "б", "в", "г", "є" пункту 1 та підпунктами "а", "б", "г", "д", "є" пункту 2 частини четвертої, підпунктами "а", "б", "в", "г", "п" пункту 2, підпунктами "а", "б", "г", "д" пункту 3 частини п'ятої, підпунктами "а", "б", "г", "і" пункту 2, підпунктами "а", "б", "г", "г" пункту 3 частини шостої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу", або є дитиною одного із подружжя, або одним із батьків подружжя;

декларація про визнання себе громадянином України – документ, у якому іноземець, який є громадянином (підданим) держави, громадяни (піддані) якої набувають громадянство України у спрощеному порядку, засвідчує, що в разі набуття громадянства України у правових відносинах з Україною він визнає себе лише громадянином України;

множинне громадянство (підданство) – одночасна належність особи до громадянства (підданства) двох або більше держав";

2) статтю 2 доповнити пунктом 8 такого змісту:

"8) визначення правового режиму одночасної належності громадянина України до громадянства (підданства) двох або більше держав з урахуванням забезпечення національної безпеки та національних інтересів України, недопущення привілеїв чи обмежень за ознаками наявності у громадянина України громадянства (підданства) іноземної держави (іноземних держав)";

3) частину першу статті 4 викласти в такій редакції:

"Питання громадянства України регулюються Конституцією України, цим Законом, міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України";

4) розділ II доповнити статтею 5¹ такого змісту:

"Стаття 5¹. Визнання випадків множинного громадянства (підданства)

Наявність у громадянина України громадянства (підданства) іншої держави визнається у таких випадках:

1) одночасне набуття дитиною за народженням громадянства України та громадянства (підданства) іншої держави чи держав;

2) набуття дитиною, яка є громадянином України, громадянства (підданства) своїх усиновлювачів унаслідок усиновлення її іноземцями;

3) автоматичне набуття громадянином України іншого громадянства (підданства) унаслідок одруження з іноземцем;

4) автоматичне набуття громадянином України, який досяг повноліття, іншого громадянства (підданства) унаслідок застосування законодавства про громадянство іноземної держави, якщо такий громадянин України не отримав документа, що підтверджує наявність у нього громадянства (підданства) іншої держави;

5) набуття громадянства України у спрощеному порядку, передбаченому статтею 10¹ цього Закону, іноземцями, які є громадянами (підданими) держав, громадяни (піддані) яких набувають громадянство України у спрощеному порядку;

6) набуття громадянином України громадянства (підданства) держав, громадяни (піддані) яких набувають громадянство України у спрощеному порядку";

5) пункт 10 статті 6 викласти в такій редакції:

"10) за іншими підставами, передбаченими міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України";

6) статті 7, 8, 9 викласти в такій редакції:

"Стаття 7. Набуття громадянства України за народженням

Особа, батьки або один з батьків якої на момент її народження були громадянами України, є громадянином України.

Особа, яка народилася на території України або за її межами від іноземців, які на момент її народження є особами, які в розумінні цього Закону постійно

проживали на території України, і не набула за народженням громадянства (підданства) іншої держави, є громадянином України.

Особа, яка народилася на території України або за її межами від іноземця, який на момент її народження є особою, яка в розумінні цього Закону постійно проживала на території України, та особи, яку на момент її народження визнано біженцем або якій надано притулок в Україні, і не набула за народженням громадянства (підданства) іншої держави або громадянства того з батьків, який є іноземцем, є громадянином України.

Особа, яка народилася на території України або за її межами від іноземця, який на момент її народження є особою, яка в розумінні цього Закону постійно проживала на території України, та особи без громадянства, визнаної в Україні, яка на момент її народження постійно або тимчасово проживала на території України, і не набула за народженням громадянства (підданства) іншої держави, є громадянином України.

Особа, яка народилася на території України або за її межами від іноземця, який на момент її народження є особою, яка в розумінні цього Закону постійно проживала на території України, та особи без громадянства, яка на момент її народження постійно проживала на території України, і не набула за народженням громадянства (підданства) іншої держави, є громадянином України.

Особа, яка народилася на території України або за її межами від осіб, яких на момент її народження визнано в Україні біженцями або яким надано притулок в Україні, є громадянином України.

Особа, яка народилася на території України або за її межами від особи, яку на момент її народження визнано в Україні біженцем або якій надано притулок в Україні, та особи без громадянства, визнаної в Україні, яка на момент її народження тимчасово або постійно проживала на території України, і не набула за народженням громадянства (підданства) іншої держави, є громадянином України.

Особа, яка народилася на території України або за її межами від особи, яку на момент її народження визнано в Україні біженцем або якій надано притулок в Україні, та особи без громадянства, яка на момент її народження постійно проживала на території України, і не набула за народженням громадянства (підданства) іншої держави, є громадянином України.

Особа, яка народилася на території України або за її межами від осіб без громадянства, визнаних в Україні, які на момент її народження тимчасово або постійно проживали на території України, і не набула за народженням громадянства (підданства) іншої держави, є громадянином України.

Особа, яка народилася на території України від осіб без громадянства, які на момент її народження тимчасово або постійно проживали на території України, є громадянином України.

Особа, яка народилася на території України від особи без громадянства, визнаної в Україні, яка на момент її народження тимчасово або постійно проживала на території України, та особи без громадянства, яка на момент її народження постійно або тимчасово проживала на території України, є громадянином України.

Особа, яка народилася за межами України і не набула за народженням громадянства (підданства) іншої держави від особи без громадянства, визнаної в Україні, яка на момент її народження тимчасово або постійно проживала на території України, та особи без громадянства, яка на момент її народження постійно проживала на території України, є громадянином України.

Особа, яка народилася на території України або за її межами від осіб без громадянства, які на момент її народження постійно проживали на території України, і не набула за народженням громадянства (підданства) іншої держави, є громадянином України.

Новонароджена дитина, знайдена на території України, обоє з батьків якої невідомі (знайда), є громадянином України.

Особа, яка має право на набуття громадянства України за народженням, є громадянином України з моменту народження.

Для набуття особою громадянства України за народженням батьками цієї особи (або одним із них) або її законними представниками (або одним із них), крім особи, батьки якої на момент її народження були громадянами України або один із батьків якої був громадянином України, а другий – особою без громадянства, подається заява про набуття громадянства України, а після досягнення особою повноліття заява подається нею особисто.

Стаття 8. Набуття громадянства України за територіальним походженням

Особа (іноземець або особа без громадянства), яка сама чи хоча б один із її батьків або її дід чи баба, прадід чи прабаба, або її рідні (повнорідні та неповнорідні) брат чи сестра, син чи дочка, онук чи онука народилися або постійно проживали до 24 серпня 1991 року на території, яка стала територією України відповідно до Закону України "Про правонаступництво України", або яка сама чи хоча б один із її батьків або її дід чи баба, прадід чи прабаба, або її рідні (повнорідні та неповнорідні) брат чи сестра народилися або постійно проживали до 24 серпня 1991 року на інших територіях, що входили на момент їх народження або під час їх постійного проживання до складу Української Народної Республіки, Західноукраїнської Народної Республіки, Української Держави, Української Соціалістичної Радянської Республіки, Закарпатської України, Української Радянської Соціалістичної Республіки (УРСР), Кримської Народної Республіки, Кримської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки, а також її діти мають право на набуття громадянства України за територіальним походженням.

Особа, яка народилася на території України після 24 серпня 1991 року від іноземців, які на момент її народження постійно проживали на території України, або іноземця, який на момент її народження постійно проживав на території України, та особи, яку на момент її народження визнано біженцем або якій надано притулок в Україні, або іноземця, який на момент її народження постійно проживав на території України, та особи без громадянства, визнаної в Україні, яка на момент її народження постійно або тимчасово проживала на території України, або іноземця, який на момент її народження постійно проживав на території України, та особи без громадянства, яка на момент її народження постійно проживала на території України і не набула за народженням громадянство України та є іноземцем або особою без громадянства, має право на набуття громадянства України за територіальним походженням. Набуття громадянства України такою особою здійснюється за заявою одного з її законних представників, а після досягнення особою повноліття – за її власною заявою.

Умовами для набуття громадянства України за територіальним походженням є: визнання і додержання Конституції України та законів України, що засвідчується особою у поданій в установленому порядку заяві про набуття громадянства України, знання основ Конституції України, історії України, володіння державною мовою відповідно до рівня, визначеного Національною комісією зі стандартів державної мови.

Складання іспитів з основ Конституції України, історії України та на визначення рівня володіння державною мовою здійснюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Для набуття громадянства України за територіальним походженням особи, які в установленому законодавством України порядку проходять військову службу за контрактом у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту або Національній гвардії України, особи, які отримали посвідку на тимчасове проживання на підставі частин двадцятої, двадцять четвертої статті 4 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства", подають зобов'язання про складання іспитів з основ Конституції України, історії України та на визначення рівня володіння державною мовою.

Вимога стосовно засвідчення особою у поданій заяві про набуття громадянства України щодо визнання і додержання Конституції України та законів України не поширюється на дітей та осіб, визнаних судом недієздатними, а також на осіб, які мають психічні розлади, що підтверджується медичним висновком, виданим компетентним органом іноземної держави або відповідним закладом охорони здоров'я України. Вимоги щодо складання іспитів з основ Конституції України, історії України та на визначення рівня володіння державною мовою не поширюються на дітей та осіб, визнаних судом недієздатними, осіб з інвалідністю, пов'язаною з порушеннями зору, слуху, мовлення, що підтверджується медичним висновком, виданим компетентним органом іноземної держави або відповідним закладом охорони здоров'я України, а також на осіб, які мають психічні розлади, що підтверджується медичним

висновком, виданим компетентним органом іноземної держави або відповідним закладом охорони здоров'я України. Перелік психічних розладів, що можуть бути перешкодою для складання іспитів з основ Конституції України, історії України, володіння державною мовою відповідно до рівня, визначеного Національною комісією зі стандартів державної мови, затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

Громадянство України за територіальним походженням не може набути особа, яка відповідно до частини восьмої статті 9 цього Закону не приймається до громадянства України (крім випадку, передбаченого частиною дев'ятою статті 9 цього Закону), а також особа, стосовно якої рішення про оформлення набуття громадянства України скасовано на підставі статті 21 цього Закону.

Для набуття громадянства України в установленому порядку разом із заявою про набуття громадянства України подається один із таких документів:

- 1) декларація про визнання себе громадянином України;
- 2) зобов'язання припинити іноземне громадянство;
- 3) декларація про відмову від іноземного громадянства та визнання себе лише громадянином України, крім осіб, зазначених в абзаці сорок восьмому частини першої статті 1 цього Закону;
- 4) декларація про відсутність іноземного громадянства.

Датою набуття громадянства України у випадках, передбачених цією статтею, є дата прийняття спеціальними уповноваженими органами рішення про набуття особою громадянства України.

Стаття 9. Прийняття до громадянства України

Іноземець або особа без громадянства можуть бути за їхньою заявою прийняті до громадянства України в порядку, визначеному цим Законом.

Умовами прийняття до громадянства України є:

- 1) визнання і додержання Конституції України та законів України, що засвідчується особою у поданій в установленому порядку заяві про прийняття до громадянства України;
- 2) знання основ Конституції України, історії України, володіння державною мовою відповідно до рівня, визначеного Національною комісією зі стандартів державної мови.

Складання іспитів з основ Конституції України, історії України та на визначення рівня володіння державною мовою здійснюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

- 3) безперервне проживання на території України протягом останніх п'яти років.

Ця умова не поширюється на іноземців чи осіб без громадянства, які перебувають у шлюбі з громадянином України понад три роки, на іноземців чи осіб без громадянства, які перебували з громадянином України понад три роки у шлюбі, що припинився внаслідок його смерті, на іноземців чи осіб без громадянства, які в установленому законодавством України порядку проходили військову службу за контрактом у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту або Національній гвардії України, контракт яких припинено та яких звільнено з військової служби з підстав, передбачених підпунктом "б" пунктів 1–3 частини п'ятої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу". Вимога щодо трирічного строку перебування у шлюбі з громадянином України не застосовується до іноземців та осіб без громадянства, яким було надано дозвіл на імміграцію відповідно до пункту 1 частини третьої статті 4 Закону України "Про імміграцію".

Для осіб, яких визнано біженцями або яким надано притулок в Україні, строк безперервного проживання на території України має становити останні три роки на дату подання заяви про прийняття до громадянства України з моменту визнання біженцем або надання притулку в Україні, а для осіб без громадянства – останні три роки на дату подання такої заяви з моменту в'їзду в Україну в статусі особи без громадянства або з моменту визнання особою без громадянства в Україні.

Для іноземців та осіб без громадянства, які в установленому законодавством України порядку проходять військову службу за контрактом у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту або Національній гвардії України, строк безперервного проживання на території України має становити останні три роки на момент подання заяви про прийняття до громадянства України з дня набрання чинності контрактом про проходження військової служби у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту або Національній гвардії України або один рік проходження в установленому законодавством України порядку військової служби за контрактом у період дії воєнного стану, а для осіб, які отримали посвідку на тимчасове проживання відповідно до частини двадцять четвертої статті 4 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства", – останні три роки на дату подання такої заяви з моменту отримання посвідки на тимчасове проживання.

Для осіб, які отримали статус закордонного українця відповідно до Закону України "Про закордонних українців", строк безперервного проживання на території України має становити один останній рік з дня отримання дозволу на імміграцію відповідно до пункту 5 частини третьої статті 4 Закону України "Про імміграцію", за умови наявності статусу закордонного українця не менше одного року;

4) наявність дозволу на імміграцію.

Ця умова не поширюється на осіб, яких визнано біженцями або яким надано притулок в Україні, на іноземців та осіб без громадянства, які

в установленому законодавством України порядку проходять/проходили військову службу у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту або Національній гвардії України, контракт яких припинено та яких звільнено з військової служби з підстав, передбачених підпунктом "б" пунктів 1–3 частини п'ятої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу", або отримали посвідку на постійне проживання в Україні відповідно до пункту 4 розділу V "Прикінцеві положення" Закону України "Про імміграцію", або отримали посвідку на тимчасове проживання відповідно до частин двадцятої, двадцять четвертої статті 4 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства";

5) наявність законних джерел існування. Ця умова не поширюється на осіб, яких визнано біженцями або яким надано притулок в Україні.

Умови, передбачені пунктами 3–5 частини другої цієї статті, не поширюються на іноземців та осіб без громадянства, які в установленому законодавством України порядку проходять військову службу у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту або Національній гвардії України і нагороджені державною нагородою України, осіб, які мають визначні заслуги перед Україною, осіб, які проходили військову службу у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту або Національній гвардії України, контракт яких припинено та яких звільнено з військової служби з підстав, передбачених підпунктом "б" пунктів 1–3 частини п'ятої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу", осіб, прийняття яких до громадянства України становить державний інтерес для України, а також на осіб, які отримали посвідку на тимчасове проживання на підставі частин двадцятої, двадцять четвертої статті 4 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства".

Умова, передбачена пунктом 1 частини другої цієї статті, не поширюється на осіб, визнаних судом недієздатними, а також на осіб, які мають психічні розлади, що підтверджується медичним висновком, виданим компетентним органом іноземної держави або відповідним закладом охорони здоров'я України. Перелік психічних розладів, що можуть бути перешкодою для засвідчення особою визнання і додержання Конституції України та законів України, затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я. Умови, передбачені пунктом 2 частини другої цієї статті, не поширюються на осіб, визнаних судом недієздатними, осіб з інвалідністю, пов'язаною з порушеннями зору, слуху, мовлення, що підтверджується медичним висновком, виданим компетентним органом іноземної держави або відповідним закладом охорони здоров'я України, а також на осіб, які мають психічні розлади, що підтверджується медичним висновком, виданим компетентним органом іноземної держави або відповідним закладом охорони здоров'я України. Перелік психічних розладів, що можуть бути перешкодою для складання іспитів з основ Конституції України, історії України, володіння державною мовою відповідно до рівня, визначеного Національною комісією зі стандартів державної мови,

затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

Для прийняття до громадянства України особи, які мають визначні заслуги перед Україною, особи, прийняття яких до громадянства України становить державний інтерес для України, особи, які в установленому законодавством України порядку проходять військову службу за контрактом у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту або Національній гвардії України, особи, які отримали посвідку на тимчасове проживання на підставі частин двадцятої, двадцять четвертої статті 4 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства", подають зобов'язання про складання іспитів з основ Конституції України, історії України та на визначення рівня володіння державною мовою.

Для прийняття до громадянства України осіб, які мають визначні заслуги перед Україною (крім осіб, які набувають громадянство України як особи, які в установленому законодавством України порядку проходять військову службу у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту або Національній гвардії України, у тому числі нагороджені державною нагородою України), або осіб, прийняття яких до громадянства України становить державний інтерес для України, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у відповідній сфері, у порядку, встановленому Президентом України, готується подання на ім'я Президента України.

Прийняття до громадянства України дитини, яка проживає в Україні і один із батьків якої або її законний представник має посвідку на постійне проживання в Україні, здійснюється без урахування умов, передбачених пунктами 2–5 частини другої цієї статті.

До громадянства України не приймається особа:

- 1) яка засуджена в Україні за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину (до погашення або зняття судимості) з урахуванням рівня загрози для національної безпеки держави;
- 2) яка вчинила на території іншої держави діяння, що визнане Кримінальним кодексом України тяжким або особливо тяжким злочином;
- 3) яка своїми протиправними діями створює/створювала загрозу національній безпеці України в розумінні Закону України "Про національну безпеку України".

Дія положень пункту 2 частини восьмої цієї статті не поширюється на іноземців та осіб без громадянства, зазначених у частинах дев'ятнадцятій, двадцятій, двадцять четвертій статті 4 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства", а також на другого із подружжя таких осіб та батьків подружжя, або на осіб, які мають визначні заслуги перед Україною чи прийняття яких до громадянства України становить державний інтерес для України (стосовно яких у поданні на ім'я Президента України містяться

відомості, що такі особи брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, та/або брали участь у виконанні бойових або службових завдань антитерористичної операції, та/або брали (беруть) участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації проти України, та/або брали (беруть) участь у здійсненні заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку із збройною агресією проти України), за умови якщо органи державної влади у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, встановлять, що такі рішення прийнято з політичних мотивів правоохоронними та/або судовими органами держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, або держави, яка не визнає територіальну цілісність та суверенітет України чи відмовляється визнавати протиправність посягань на територіальну цілісність та суверенітет України, зокрема голосувала проти Резолюції Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй "Про територіальну цілісність України" від 27 березня 2014 року № 68/262.

Для оформлення прийняття до громадянства України в установленому порядку разом із заявою про прийняття до громадянства України подається один із таких документів:

- 1) декларація про визнання себе громадянином України;
- 2) зобов'язання припинити іноземне громадянство;
- 3) декларація про відмову від іноземного громадянства та визнання себе лише громадянином України (крім осіб, зазначених в абзаці сорок восьмому частини першої статті 1 цього Закону);
- 4) декларація про відсутність іноземного громадянства.

Датою набуття громадянства України у випадках, передбачених цієї статтею, є дата видання відповідного указу Президента України";

7) у статті 10:

у частині першій слова і цифру "передбачених частиною сьомою статті 9 цього Закону" замінити словами і цифрою "передбачених частиною восьмою статті 9 цього Закону";

частину другу викласти в такій редакції:

"Особа, яка після припинення громадянства України набула іноземне громадянство (підданство) або іноземні громадянства (підданства), повернулася в Україну на постійне проживання для поновлення у громадянстві України, подає заяву про поновлення у громадянстві України та зобов'язання припинити іноземне громадянство (підданство) та/або декларацію про визнання себе лише громадянином України";

у другому реченні частини четвертої слова "декларацію про відмову від іноземного громадянства" замінити словами "декларацію про відмову від іноземного громадянства та визнання себе лише громадянином України";

у частині шостій:

у пункті 2 слова "декларація про відмову особи, яку визнано біженцем або якій надано притулок в Україні, від іноземного громадянства" замінити словами "декларація про відмову від іноземного громадянства та визнання себе лише громадянином України";

у пункті 3 слова "його подружжям – відповідно декларація про відмову від іноземного громадянства особи, яка в установленому законодавством України порядку уклала контракт на проходження військової служби у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту або Національній гвардії України, або декларація про відмову від іноземного громадянства для другого із подружжя" замінити словами "його подружжям або дитиною такої особи, або дитиною одного із подружжя, або батьками подружжя – декларація про відмову від іноземного громадянства та визнання себе лише громадянином України";

у пункті 4 слова "його подружжям – відповідно декларація про відмову від іноземного громадянства особи, яка в установленому законодавством України порядку проходить/проходила військову службу за контрактом у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту або Національній гвардії України та нагороджена державною нагородою України, або декларація про відмову від іноземного громадянства для другого із подружжя" замінити словами "його подружжям або дитиною такої особи, або дитиною одного із подружжя, або батьками подружжя – декларація про відмову від іноземного громадянства та визнання себе лише громадянином України";

пункт 5 викласти в такій редакції:

"5) іноземцем, його подружжям або дитиною іноземця, або дитиною одного із подружжя іноземця, які є громадянами держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, і зазнали у країні своєї громадянської належності переслідувань, – декларація про відмову від іноземного громадянства та визнання себе лише громадянином України";

у пункті 6 слова "обов'язків, – декларація про відмову від іноземного громадянства для другого із подружжя особи, яка в установленому законодавством України порядку проходила військову службу за контрактом у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту або Національній гвардії України та загинула при виконанні службових обов'язків" замінити словами "обов'язків, або дитиною іноземця, або дитиною одного із подружжя іноземця, або одним із батьків подружжя – декларація про відмову від іноземного громадянства та визнання себе лише громадянином України";

у пункті 7 слова і цифри "статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу", – декларація про відмову від іноземного громадянства для другого із подружжя громадянина України" замінити словами

і цифрами "статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу", або дитиною одного із подружжя, або одним із батьків подружжя, – декларація про відмову від іноземного громадянства та визнання себе лише громадянином України";

доповнити пунктами 8 і 9 такого змісту:

"8) іноземцем, який отримав посвідку на тимчасове проживання на підставі частини двадцятої або двадцять четвертої статті 4 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства", його подружжям, або дитиною іноземця, або дитиною одного із подружжя, або одним із батьків подружжя – декларація про відмову від іноземного громадянства та визнання себе лише громадянином України;

9) іноземцем, який є другим із подружжя або одним із батьків подружжя, особи, яка мала право на отримання посвідки на тимчасове проживання на підставі частини двадцятої або двадцять четвертої статті 4 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" та загинула при виконанні службових обов'язків або яка є дитиною такої особи, або дитиною одного із подружжя такої особи – декларація про відмову від іноземного громадянства та визнання себе лише громадянином України";

у пункті 1 частини сьомої слово "сьомої" замінити словом "восьмої", а слово "восьмою" – словом "дев'ятою";

частину дев'яту викласти в такій редакції:

"Датою набуття громадянства України у випадках, передбачених цією статтею, є дата прийняття спеціальними уповноваженими органами рішення про набуття особою громадянства України";

частину десяту виключити;

8) доповнити статтею 10¹ такого змісту:

"Стаття 10¹. Особливості набуття громадянства України та поновлення у громадянстві України для деяких категорій іноземців

Спрощений порядок набуття громадянства України та поновлення у громадянстві України іноземцями, які є громадянами (підданими) держав, громадяни (піддані) яких набувають громадянство України у спрощеному порядку, полягає у поданні такими особами під час набуття громадянства України декларації про визнання себе громадянином України з дотриманням умов, визначених статтею 9 цього Закону, включаючи складання іспитів з основ Конституції України, історії України та на визначення рівня володіння державною мовою до прийняття до громадянства України.

Держави, громадяни (піддані) яких набувають громадянство України у спрощеному порядку, визначаються Кабінетом Міністрів України на підставі затвердженого ним порядку. При визначенні держав, громадяни (піддані) яких

набувають громадянство України у спрощеному порядку, враховується членство держави в Європейському Союзі, застосування державою обмежувальних заходів (санкцій) у зв'язку із збройною агресією проти України.

Для оформлення набуття громадянства України або для прийняття до громадянства України чи поновлення у громадянстві України (крім осіб, зазначених в абзацах сорок другому – сорок сьомому частини першої статті 1 цього Закону) особа, яка є громадянином (підданим) держави, громадяни (піддані) якої набувають громадянство України у спрощеному порядку, та перебуває у громадянстві держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, або у громадянстві (підданстві) держав, громадяни (піддані) яких не можуть набутти громадянство України у спрощеному порядку, разом із заявою про набуття, прийняття або поновлення у громадянстві України подає зобов'язання припинити іноземне громадянство таких держав та декларацію про визнання себе громадянином України – для держав, громадяни (піддані) яких набувають громадянство України у спрощеному порядку.

Особа, яка перебуває у громадянстві держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, та/або громадянстві (підданстві) кількох держав, громадяни (піддані) яких не можуть набутти громадянство України у спрощеному порядку, подає зобов'язання припинити громадянство (підданство) всіх цих держав, крім осіб, зазначених в абзацах сорок другому – сорок сьомому частини першої статті 1 цього Закону.

Подання зобов'язання припинити іноземне громадянство не вимагається від осіб, які є громадянами (підданими) держави, законодавство якої передбачає автоматичне припинення особами громадянства (підданства) цієї держави одночасно з набуттям громадянства іншої держави чи держав, або якщо міжнародні договори України з іншими державами, громадянами (підданими) яких є іноземці, передбачають припинення особами громадянства (підданства) цих держав одночасно з набуттям громадянства України. Така особа разом із заявою про набуття, прийняття або поновлення у громадянстві України подає декларацію про відмову від іноземного громадянства (підданства) та визнання себе лише громадянином України або відповідну заяву про зміну громадянства.

Іноземці, які подали зобов'язання припинити іноземне громадянство, зобов'язані протягом двох років з моменту набуття громадянства України подати до уповноваженого органу України документ, що підтверджує припинення іноземного громадянства (підданства) або іноземних громадянств (підданств), виданий уповноваженим органом відповідної держави.

Іноземці, крім громадян держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, які набули громадянство України та взяли зобов'язання припинити іноземне громадянство і в яких існують незалежні від них причини неотримання документа про припинення іноземного громадянства (підданства) або іноземних громадянств (підданств),

подають декларацію про відмову від іноземного громадянства та визнання себе лише громадянином України.

Декларацію про відмову від іноземного громадянства та визнання себе лише громадянином України для оформлення набуття, прийняття або поновлення у громадянстві України замість зобов'язання припинити іноземне громадянство подає іноземець, який не є громадянином (підданим) держави, громадяни (піддані) якої набувають громадянство України у спрощеному порядку:

- 1) якого визнано біженцем чи якому надано притулок в Україні;
- 2) який в установленому законодавством України порядку проходить військову службу за контрактом у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту, Національній гвардії України, у тому числі якого нагороджено державною нагородою України, або є одним із подружжя такої особи, або є дитиною такої особи, або дитиною одного із подружжя, або одним із батьків подружжя;
- 3) який в установленому законодавством України порядку проходив військову службу за контрактом у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту або Національній гвардії України, контракт якого припинено (розірвано), та якого звільнено з військової служби з підстав, передбачених підпунктами "а", "б", "в" пунктів 1, 2, підпунктами "а", "б" пункту 3 частини п'ятої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу", у тому числі якого нагороджено державною нагородою України, або є одним із подружжя такої особи, або є дитиною такої особи, або дитиною одного із подружжя, або одним із батьків подружжя;
- 4) який отримав посвідку на тимчасове проживання на підставі частини двадцятої або двадцять четвертої статті 4 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" або є одним із подружжя такої особи, або є дитиною такої особи, або дитиною одного із подружжя, або одним із батьків подружжя;
- 5) який має визначні заслуги перед Україною або прийняття якого до громадянства України становить державний інтерес для України, або є одним із подружжя такої особи, або дитиною такої особи, або дитиною одного із подружжя такої особи;
- 6) який є громадянином держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, та зазнав у країні своєї громадянської належності переслідувань з політичних мотивів, що підтверджується документом, передбаченим цим Законом, або є одним із подружжя такої особи, або дитиною такої особи, або дитиною одного із подружжя такої особи;

7) який є другим із подружжя особи, яка в установленому законодавством України порядку проходила військову службу за контрактом у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту або Національній гвардії України та загинула при виконанні службових обов'язків, або є дитиною такої особи, або дитиною одного із подружжя такої особи, або одним із батьків подружжя;

8) який є другим із подружжя громадянина України, який в установленому законодавством України порядку проходить військову службу у Збройних Силах України, інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях, Службі безпеки України, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національній гвардії України, Державній прикордонній службі України, Управлінні державної охорони України, Державній спеціальній службі транспорту, правоохоронних органах спеціального призначення або розвідувальних органах України чи який в установленому законодавством України порядку проходив військову службу у Збройних Силах України, інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях, Службі безпеки України, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національній гвардії України, Державній прикордонній службі України, Управлінні державної охорони України, Державній спеціальній службі транспорту, правоохоронних органах спеціального призначення або розвідувальних органах України та загинув (помер) при виконанні (у зв'язку з виконанням) службових обов'язків або якого було звільнено з військової служби з підстав, передбачених пунктами "а", "б", "в" частини другої, пунктами "а", "б", "в", "є" частини третьої, підпунктами "б", "в", "г", "є" пункту 1 та підпунктами "а", "б", "г", "д", "є" пункту 2 частини четвертої, підпунктами "а", "б", "в", "г", "п" пункту 2, підпунктами "а", "б", "г", "д" пункту 3 частини п'ятої, підпунктами "а", "б", "г", "і" пункту 2, підпунктами "а", "б", "г", "г" пункту 3 частини шостої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу", або є дитиною одного із подружжя, або одним із батьків подружжя;

9) який є другим із подружжя або одним із батьків подружжя, особи, яка мала право на отримання посвідки на тимчасове проживання на підставі частини двадцятої або двадцять четвертої статті 4 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" та загинула при виконанні службових обов'язків або яка є дитиною такої особи, або дитиною одного із подружжя такої особи.

Особа, яка набула громадянство України і подала декларацію про відмову від іноземного громадянства та визнання себе лише громадянином України, зобов'язується повернути паспорт іноземної держави до уповноважених органів цієї держави. Вимога про взяття зобов'язання повернути паспорт іноземної держави не поширюється на осіб, яких визнано біженцями або яким надано притулок в Україні";

9) статтю 13 викласти в такій редакції:

"Стаття 13. Набуття громадянства України особою, визнаною судом обмежено дієздатною або недієздатною, внаслідок встановлення над нею опіки або піклування громадянином України

Іноземець або особа без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, визнані судом обмежено дієздатними або недієздатними, над якими встановлено опіку або піклування громадянина України, набувають громадянство України з моменту набрання чинності рішенням про встановлення піклування або опіки";

10) у частині сьомій статті 15 слова "через політичні переконання" замінити словами "з політичних мотивів", а слова "декларацію про відмову від іноземного громадянства особи, яка зазнала переслідувань" – словами "декларацію про відмову від іноземного громадянства та визнання себе лише громадянином України";

11) у статті 18:

частину першу доповнити реченням такого змісту: "Громадянин України, який одночасно є громадянином (підданим) держави (держав), громадяни (піддані) якої (яких) набувають громадянство України у спрощеному порядку, може вийти з громадянства України за його клопотанням в іноземній державі, громадянином якої він є незалежно від місця його проживання";

частину дванадцяту після слова "допускається" доповнити словами "якщо особа є громадянином (підданим) держави (держав), громадяни (піддані) якої (яких) набувають громадянство України у спрощеному порядку або";

після частини дванадцятої доповнити новою частиною такого змісту:

"Вихід з громадянства України є необов'язковим для громадянина України, який набув громадянство (підданство) держави (держав), громадяни (піддані) якої (яких) набувають громадянство України у спрощеному порядку".

У зв'язку з цим частини тринадцяту – п'ятнадцяту вважати відповідно частинами чотирнадцятою - шістнадцятою;

12) статті 19 і 21 викласти в такій редакції:

"Стаття 19. Підстави для втрати громадянства України

Підставами для втрати громадянства України є:

1) добровільне набуття громадянином України громадянства держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, або громадянства (підданства) держави, громадяни (піддані) якої не

можуть набути громадянство України у спрощеному порядку, якщо на момент такого набуття він досяг повноліття.

Добровільним набуттям громадянства (підданства) іншої держави (держав) вважаються всі випадки, коли громадянин України для набуття громадянства (підданства) іншої держави звернувся із заявою чи клопотанням про таке набуття відповідно до порядку, встановленого національним законодавством держави, громадянство (підданство) якої набуто.

Не вважається добровільно набутим на тимчасово окупованій території України громадянство держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, у тому числі якщо набуття такого громадянства вимагало звернення із заявою чи клопотанням про його набуття відповідно до порядку, встановленого такою державою, а також у разі набуття громадянином України, якого незаконно депортовано з тимчасово окупованої території України, громадянства держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, крім випадків, коли дії такої особи спрямовані на пропаганду війни, публічної підтримки збройної агресії проти України або створюють загрози національній безпеці та/або національним інтересам України в розумінні Закону України "Про національну безпеку України".

Не вважаються добровільним набуттям іншого громадянства (підданства) випадки множинного громадянства, зазначені в пунктах 1–4 частини першої статті 5¹ цього Закону;

2) набуття особою громадянства України на підставі статті 9 цього Закону у випадках подання неправдивих відомостей, підроблених документів, приховування особою будь-якого суттєвого факту, за наявності якого стосовно особи не могло бути прийнято рішення про прийняття до громадянства України, обману або невиконання зобов'язання, взятого особою в зобов'язанні припинити іноземне громадянство, у декларації про відмову від іноземного громадянства та визнання себе лише громадянином України або в декларації про визнання себе громадянином України, або невиконання зобов'язання про складання іспитів з основ Конституції України, історії України та на визначення рівня володіння державною мовою;

3) встановлення факту проходження особою військової служби за контрактом у державі, визнаній Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом;

4) набрання законної сили обвинувальним вироком суду стосовно осіб, засуджених в Україні за вчинення злочину проти основ національної безпеки України, проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, за вчинення терористичного акту, сприяння вчиненню терористичного акту, публічні заклики до вчинення терористичного акту, створення терористичної групи чи терористичної організації, за фінансування тероризму, створення злочинної організації, керівництво такою організацією або її структурними частинами, створення злочинної спільноти, встановлення або поширення

злочинного впливу, сприяння учасникам злочинних організацій та приховування їх злочинної діяльності;

5) встановлення факту участі у збройній агресії проти України з боку держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, або яка перебуває у збройному конфлікті з Україною чи сприяла (сприяє) вчиненню збройної агресії проти України та/або участі в окупаційній адміністрації Російської Федерації на тимчасово окупованій території України.

Положення пунктів 1, 3–5 частини першої цієї статті не застосовуються, якщо внаслідок цього громадянин України стане особою без громадянства.

Датою припинення громадянства України у випадках, передбачених частиною першою цієї статті, є дата видання відповідного указу Президента України";

"Стаття 21. Скасування рішень про встановлення, оформлення належності до громадянства України, оформлення набуття громадянства України

Рішення про встановлення або оформлення належності до громадянства України відповідно до статті 3 цього Закону скасовується рішенням спеціального уповноваженого органу, якщо таке рішення прийнято внаслідок подання неправдивих відомостей, підроблених документів, обману або приховування особою будь-якого суттєвого факту, за наявності якого стосовно особи не могло бути прийнято таке рішення.

Рішення про оформлення набуття особою громадянства України відповідно до статей 7, 8, 10, 10¹, 14, 15 цього Закону скасовується рішенням спеціального уповноваженого органу, якщо громадянство України набуто внаслідок подання неправдивих відомостей, підроблених документів, документів, що втратили чинність, або документів, які не підтверджують наявності підстав для набуття громадянства України, а також внаслідок приховування особою або її законним представником будь-якого суттєвого факту, за наявності якого особа не могла набути громадянство України, обману або внаслідок невиконання зобов'язання, взятого особою в зобов'язанні припинити іноземне громадянство, в декларації про відмову від іноземного громадянства та визнання себе лише громадянином України або в декларації про визнання себе громадянином України, або невиконання зобов'язання про складання іспитів з основ Конституції України, історії України та на визначення рівня володіння державною мовою.

Скасування рішень про встановлення, оформлення належності до громадянства України, оформлення набуття громадянства України у випадках, передбачених цією статтею, тягне за собою припинення правових наслідків, що виникли у зв'язку з такими рішеннями, з дати прийняття рішення про їх скасування.

Не може бути скасовано рішення про оформлення набуття громадянства України стосовно особи, яку визнано недієздатною або цивільна дієздатність якої обмежена".

2. У Законі України "Про імміграцію" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 41, ст. 197 із наступними змінами):

1) у статті 4:

пункт 9 частини другої викласти в такій редакції:

"9) особи, які проходили військову службу у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту, Національній гвардії України три і більше років або не менше одного року в період введення в Україні воєнного стану";

у частині третій:

пункт 1¹ доповнити словами та цифрами "а також дітям, які не досягли 18 років, загиблого (померлого) військовослужбовця та батькам подружжя";

доповнити пунктами 1² і 1³ такого змісту:

"1²) одному з подружжя, якщо другий з подружжя є загиблим (померлим) іноземцем або особою без громадянства, які проходили військову службу за контрактом у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту та Національній гвардії України (незалежно від строку військової служби), а також дітям, які не досягли 18 років, загиблого (померлого) військовослужбовця та батькам подружжя;

1³) одному з подружжя, якщо другий з подружжя є загиблим (померлим) іноземцем або особою без громадянства, який/яка в період дії воєнного стану в Україні надавав/надавала стрілецьку, тактичну, радіотехнічну, вибухотехнічну, медичну та іншу допомогу Збройним Силам України, Національній гвардії України, у тому числі підрозділам територіальної оборони, добровольчих формувань територіальних громад, перебуваючи безпосередньо в районах ведення бойових дій, та спільно з такими підрозділами брав/брала участь у виконанні бойових або службових завдань, а також дітям, які не досягли 18 років, та батькам подружжя загиблого (померлого) іноземця або особи без громадянства";

2) у статті 9:

в абзаці другому пункту 2 частини п'ятої слово і цифри "пункту 1¹" замінити словом і цифрами "пунктів 1¹–1³";

частину шосту викласти в такій редакції:

"Вимога пункту 5 не поширюється на осіб, зазначених у пунктах 9, 10 частини другої та пунктах 1, 1¹–1³, 3, 6 частини третьої статті 4 цього Закону";

у частині сьомій:

пункт 16 викласти в такій редакції:

"16) для осіб, зазначених у пункті 1¹ частини третьої статті 4 цього Закону, – оригінали (після пред'явлення повертаються) та копії документів, що підтверджують родинні (сімейні) відносини з громадянином України – військовослужбовцем Збройних Сил України, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів спеціального призначення на день його загибелі (смерті), документи, що підтверджують факт проходження військової служби, а також документи, що підтверджують факт загибелі (смерті) військовослужбовця";

доповнити пунктами 17 і 18 такого змісту:

"17) для осіб, зазначених у пункті 1² частини третьої статті 4 цього Закону, – оригінали (після пред'явлення повертаються) та копії документів, що підтверджують родинні (сімейні) відносини з іноземцем або особою без громадянства – військовослужбовцем Збройних Сил України, Державної спеціальної служби транспорту та Національної гвардії України на день його загибелі (смерті), документи, що підтверджують факт проходження військової служби, а також документи, що підтверджують факт загибелі (смерті) військовослужбовця;

18) для осіб, зазначених у пункті 1³ частини третьої статті 4 цього Закону, – оригінали (після пред'явлення повертаються) та копії документів, що підтверджують родинні (сімейні) відносини із загиблим (померлим) іноземцем або особою без громадянства на день його/її загибелі (смерті), подання Міністерства оборони України або Міністерства внутрішніх справ України про те, що загиблий (померлий) іноземець або особа без громадянства в період дії воєнного стану в Україні надавав/надавала стрілецьку, тактичну, радіотехнічну, вибухотехнічну, медичну та іншу допомогу Збройним Силам України, Національній гвардії України, у тому числі підрозділам територіальної оборони, добровольчих формувань територіальних громад, перебуваючи безпосередньо в районах ведення бойових дій, та спільно з такими підрозділами брав/брала участь у виконанні бойових або службових завдань, підготовлене на підставі інформації, отриманої у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку, а також документи, що підтверджують факт загибелі (смерті) такого іноземця або особи без громадянства";

у частині восьмій слова і цифри "у пунктах 2, 9, 10 частини другої і пунктах 1, 1¹, 3, 6 частини третьої" замінити словами і цифрами "у пунктах 2, 9, 10 частини другої та пунктах 1, 1¹–1³, 3, 6 частини третьої".

3. У Законі України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 19–20, ст. 179 із наступними змінами):

1) у статті 4:

у частині п'ятнадцятій слова "зазначеними у частинах другій - тринадцятій і дев'ятнадцятій цієї статті" замінити словами "зазначеними у частинах другій – тринадцятій, дев'ятнадцятій і двадцять четвертій цієї статті";

абзац третій частини двадцять першої викласти в такій редакції:

"Іноземці та особи без громадянства, яким надано дозвіл на імміграцію на підставі пунктів 9, 10 частини другої, пунктів 1¹–1³ частини третьої статті 4 Закону України "Про імміграцію" та які отримали посвідку на постійне проживання, вважаються такими, які перебувають на території України на законних підставах, у тому числі у випадках, якщо термін дії їхнього паспортного документа закінчився або він підлягає обміну (крім випадків зміни персональних даних особи)";

2) у статті 5:

у частині п'ятнадцятій слова і цифру "зазначеної в частинах другій – тринадцятій і дев'ятнадцятій статті 4 цього Закону" замінити словами і цифрою "зазначеної в частинах другій – тринадцятій, дев'ятнадцятій і двадцять четвертій статті 4 цього Закону";

пункт 2 частини дев'ятнадцятої викласти в такій редакції:

"2) паспортний документ іноземця (або паспортні документи – у разі якщо іноземець має одночасно громадянство (підданство) кількох держав (множинне громадянство (підданство) або документ, що посвідчує особу без громадянства, з відповідною довгостроковою візою (довгострокова віза не вимагається у іноземців та осіб без громадянства, які не зобов'язані отримувати таку візу відповідно до цього Закону, інших законів України або міжнародних договорів України) та копію сторінки паспортного документа з такою візою. Іноземці або особи без громадянства, зазначені у частині двадцятій або двадцять четвертій статті 4 цього Закону, а також члени їхніх сімей можуть подавати паспортний документ, термін дії якого закінчився або який підлягає обміну, у разі якщо за отриманням нового документа особа зобов'язана звернутися до органів державної влади країни громадянської належності або країни попереднього постійного проживання, якщо така країна вчинила акт збройної агресії проти України або не визнає територіальну цілісність та суверенітет України, або відмовляється визнавати протиправність посягань на територіальну цілісність та суверенітет України, зокрема голосувала проти Резолюції Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй "Про територіальну цілісність України" від 27 березня 2014 року № 68/262";

3) абзац другий частини першої статті 5² викласти в такій редакції:

"Ця вимога не поширюється на іноземців та осіб без громадянства, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту,

а також на осіб, зазначених у частинах дев'ятнадцятій і двадцять четвертій статті 4 цього Закону, та членів їхніх сімей";

4) у пункті 3 частини першої статті 17:

перше речення викласти в такій редакції:

"3) паспортний документ іноземця (або паспортні документи – у разі якщо іноземець має одночасно громадянство (підданство) кількох держав (множинне громадянство (підданство) або документ особи без громадянства та копії сторінок паспортного документа іноземця або документа особи без громадянства, що містять особисті дані, з перекладом на українську мову, засвідченим в установленому порядку";

у другому реченні слова і цифри "а також зазначена у пункті 1¹ частини третьої статті 4 Закону України "Про імміграцію" замінити словами і цифрами "а також зазначена у пунктах 1¹–1³ частини третьої статті 4 Закону України "Про імміграцію", а також яка є членом сім'ї іноземця або особи без громадянства, зазначеної в частинах дев'ятнадцятій та двадцять четвертій статті 4 цього Закону".

4. В абзаці другому частини першої статті 7 Закону України "Про забезпечення функціонування української мови як державної" (Відомості Верховної Ради України, 2019 р., № 21, ст. 81 із наступними змінами) слова і цифру "особи, які отримали посвідку на тимчасове проживання на підставі частини двадцятої статті 4 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства", мають право" замінити словами і цифрою "особи, які отримали посвідку на тимчасове проживання на підставі частин двадцятої, двадцять четвертої статті 4 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства", мають право".

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності через шість місяців з дня його опублікування, крім пункту 8 цього розділу, який набирає чинності з дня, наступного за днем опублікування цього Закону.

2. Розгляд заяв про встановлення, оформлення належності до громадянства України, про набуття громадянства України, про вихід із громадянства України, подань про втрату громадянства України, про скасування рішень про набуття громадянства України, поданих до набрання чинності цим Законом, здійснюється в порядку, що діяв до набрання чинності цим Законом.

3. Установити, що протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом право подати декларацію про відмову від іноземного громадянства та визнання себе лише громадянином України мають іноземці, які в період з 1 січня 2018 року набули громадянство України або стосовно яких здійснюється провадження за заявою про набуття громадянства України відповідно до

Закону України "Про громадянство України" у редакції, що діяла до набрання чинності цим Законом, та подали зобов'язання про припинення іноземного громадянства, у тому числі строк виконання якого сплив, із числа таких осіб:

1) яка в установленому законодавством України порядку проходить військову службу за контрактом у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту, Національній гвардії України або в установленому законодавством України порядку проходила військову службу за контрактом у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту, Національній гвардії України, контракт якої припинено (розірвано), та звільнена з військової служби з підстав, передбачених підпунктами "а", "б", "в" пунктів 1, 2, підпунктами "а", "б" пункту 3 частини п'ятої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу", є дитиною або другим із подружжя такої особи, або одним із батьків подружжя, або дитиною одного з подружжя;

2) яка має визначні заслуги перед Україною або прийняття якої до громадянства України становить державний інтерес для України, є дитиною або другим із подружжя такої особи, або дитиною одного з подружжя;

3) яка в установленому законодавством України порядку проходить військову службу у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту або Національній гвардії України та нагороджена державною нагородою України, є дитиною або другим із подружжя такої особи, або одним із батьків подружжя, або дитиною одного з подружжя;

4) іноземець з числа осіб, зазначених у частині двадцятій статті 4 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства", є дитиною або другим із подружжя такої особи, або одним із батьків подружжя, або дитиною одного з подружжя;

5) яка є громадянином держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, що зазнала в країні своєї громадянської належності переслідувань через політичні мотиви, що підтверджується документом, передбаченим Законом України "Про громадянство України" у редакції, що діяла до набрання чинності цим Законом, є дитиною або другим із подружжя такої особи, або дитиною одного з подружжя;

6) яка є другим із подружжя або дитиною, або одним із батьків подружжя, або дитиною одного з подружжя особи, яка в установленому законодавством України порядку проходила військову службу за контрактом у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту або Національній гвардії України та загинула при виконанні службових обов'язків, або особи, яка мала право на отримання посвідки на тимчасове проживання на підставі частини двадцятої статті 4 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" та загинула при виконанні службових обов'язків;

7) яка є другим із подружжя громадянина України, який в установленому законодавством України порядку проходить військову службу у Збройних Силах України, інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях, Службі безпеки України, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національній гвардії України, Державній прикордонній службі України, Управлінні державної охорони України, Державній спеціальній службі транспорту, правоохоронних органах спеціального призначення або розвідувальних органах України чи який в установленому законодавством України порядку проходив військову службу у Збройних Силах України, інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях, Службі безпеки України, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національній гвардії України, Державній прикордонній службі України, Управлінні державної охорони України, Державній спеціальній службі транспорту, правоохоронних органах спеціального призначення або розвідувальних органах України та загинув (помер) при виконанні (у зв'язку з виконанням) службових обов'язків або був звільнений з військової служби з підстав, передбачених пунктами "а", "б", "в" частини другої, пунктами "а", "б", "в", "є" частини третьої, підпунктами "б", "в", "г", "є" пункту 1 та підпунктами "а", "б", "г", "д", "є" пункту 2 частини четвертої, підпунктами "а", "б", "в", "г", "п" пункту 2, підпунктами "а", "б", "г", "д" пункту 3 частини п'ятої, підпунктами "а", "б", "г", "і" пункту 2, підпунктами "а", "б", "г", "г" пункту 3 частини шостої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу", або є одним із батьків подружжя, або дитиною одного з подружжя.

Особи, зазначені у цьому пункті, які у встановлений абзацом першим цього пункту строк не подали декларацію про відмову від іноземного громадянства та визнання себе лише громадянином України, вважаються такими, що не виконали зобов'язання про припинення іноземного громадянства на умовах та у строки, передбачені Законом України "Про громадянство України" у редакції, що діяла до набрання чинності цим Законом.

4. Іноземець та особа без громадянства, які набувають громадянство України як особи, які проходять/проходили військову службу за контрактом у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту чи Національній гвардії України, у тому числі нагороджені державною нагородою України, або є іноземцями, які отримали посвідку на тимчасове проживання на підставі частини двадцятої або двадцять четвертої статті 4 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства", або є одним із подружжя такої особи, або є одним із батьків подружжя, або є громадянином держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, та зазнав у країні своєї громадянської належності переслідувань, що підтверджується документом, передбаченим цим Законом, або є одним із подружжя такої особи, можуть подати паспортний документ, термін дії якого закінчився або підлягає обміну (крім випадків зміни персональних даних особи), або документ, що посвідчує особу та підтверджує її

спеціальний статус (у разі втрати паспортного документа), якщо за отриманням нового документа особа зобов'язана звернутися до органів державної влади країни громадянської належності або країни попереднього постійного проживання, якщо така країна вчинила акт збройної агресії проти України або не визнає територіальну цілісність та суверенітет України, або відмовляється визнавати протиправність посягань на територіальну цілісність та суверенітет України, зокрема голосувала проти Резолюції Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй "Про територіальну цілісність України" від 27 березня 2014 року № 68/262.

Право подати паспортний документ, термін дії якого закінчився або підлягає обміну (крім випадків зміни персональних даних особи), або документ, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус (у разі втрати паспортного документа), якщо за отриманням нового документа особа зобов'язана звернутися до органів державної влади країни громадянської належності або країни попереднього постійного проживання, якщо така країна вчинила акт збройної агресії проти України або не визнає територіальну цілісність та суверенітет України, або відмовляється визнавати протиправність посягань на територіальну цілісність та суверенітет України, зокрема голосувала проти Резолюції Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй "Про територіальну цілісність України" від 27 березня 2014 року № 68/262, мають особи, які є другим із подружжя або одним із батьків подружжя особи, яка в установленому законодавством України порядку проходила військову службу за контрактом у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту чи Національній гвардії України та загинула при виконанні службових обов'язків, або особи, яка мала право на отримання посвідки на тимчасове проживання на підставі частини двадцятої або двадцять четвертої статті 4 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" та загинула при виконанні службових обов'язків, або громадянина України, який в установленому законодавством України порядку проходить військову службу у Збройних Силах України, інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях, Службі безпеки України, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національній гвардії України, Державній прикордонній службі України, Управлінні державної охорони України, Державній спеціальній службі транспорту, правоохоронних органах спеціального призначення або розвідувальних органах України чи який в установленому законодавством України порядку проходив військову службу у Збройних Силах України, інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях, Службі безпеки України, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національній гвардії України, Державній прикордонній службі України, Управлінні державної охорони України, Державній спеціальній службі транспорту, правоохоронних органах спеціального призначення або розвідувальних органах України та загинув (помер) при виконанні (у зв'язку з виконанням) службових обов'язків або був звільнений з військової служби

з підстав, передбачених пунктами "а", "б", "в" частини другої, пунктами "а", "б", "в", "є" частини третьої, підпунктами "б", "в", "г", "є" пункту 1 та підпунктами "а", "б", "г", "д", "є" пункту 2 частини четвертої, підпунктами "а", "б", "в", "г", "п" пункту 2, підпунктами "а", "б", "г", "д" пункту 3 частини п'ятої, підпунктами "а", "б", "г", "і" пункту 2, підпунктами "а", "б", "г", "г" пункту 3 частини шостої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу".

5. Перебування в Україні на законних підставах осіб, які в установленому законодавством України порядку проходили військову службу за контрактом у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту або Національній гвардії України, контракт яких припинено та яких звільнено з військової служби з підстав, передбачених підпунктом "б" пунктів 1–3 частини п'ятої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу", підтверджується відміткою про продовження в установленому порядку строку перебування на території України, внесеною у тому числі до паспортного документа, термін дії якого закінчився або який підлягає обміну (крім випадків зміни персональних даних особи), у разі якщо за отриманням нового документа особа зобов'язана звернутися до органів державної влади країни громадянської належності або країни попереднього постійного проживання, якщо така країна вчинила акт збройної агресії проти України або не визнає територіальну цілісність та суверенітет України, або відмовляється визнавати протиправність посягань на територіальну цілісність і суверенітет України, зокрема голосувала проти Резолюції Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй "Про територіальну цілісність України" від 27 березня 2014 року № 68/262.

6. Після набрання чинності цим Законом особи, які набули громадянство України або стосовно яких здійснюється провадження за заявою про набуття громадянства України відповідно до Закону України "Про громадянство України" у редакції, що діяла до набрання чинності цим Законом, та подали зобов'язання про припинення іноземного громадянства та є громадянами (підданими) держави, громадяни (піддані) якої набувають громадянство України у спрощеному порядку, мають право подати декларацію про визнання себе громадянином України.

7. Дія положень абзаців першого – третього пункту 2 розділу II "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про внесення змін до деяких законів України щодо правового статусу іноземців та осіб без громадянства, які беруть участь у захисті територіальної цілісності та недоторканності України" від 20 серпня 2024 року № 3897–ІХ не поширюється на осіб, зазначених в абзацах сорок третьому – сорок восьмому, п'ятдесятому, п'ятдесят першому статті 1 Закону України "Про громадянство України".

8. Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк з дня опублікування цього Закону:

1) прийняти нормативно-правові акти, необхідні для реалізації цього Закону;

2) привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

3) забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;

4) підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України проекти законів України щодо:

врегулювання питань, пов'язаних з особливостями зайняття деяких посад в органах державної влади, інших державних органах та органах місцевого самоврядування громадянами України, які також мають громадянство іноземної держави, зокрема держави-агресора або держави-окупанта, з урахуванням загроз національній безпеці України;

приведення законодавчих актів України у відповідність із цим Законом.

9. Рекомендувати Президенту України привести свої акти у відповідність із цим Законом та прийняти акти, необхідні для реалізації цього Закону.

Президент України

м. Київ
18 червня 2025 року
№ 4502-IX

В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ